

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. V. Ferrarien. Computorum. De defalco conductori ex impedimentis provenientius, partim ex casu, & partim ex culpa, seu facto locatoris, quomodo in una, & quomodo in altera impedimenti specie ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

tius pactum tanquam sapiens iniquitatem remanere debeat vitiatum vel non operativum, idèoque solum discrete intelligendum est pro removendis illis exceptionibus, quæ ex sola juris subtilitate & rigore solent opponi per conductores pensionis solutionem effugientes, ut per Mellin. dicta dec. 139. & 145. dec. 188. num. 8. cum sequen. par. 4. divers. Buratt. in dicta dec. 359. Præsertim in conductio- nibus hujusmodi prædiorum rusticorum, quæ fiunt per colonos & viros idiotas ad hujusmodi clausulas & renunciaciones reflectere non solitos, earumque vim non percipientes, & juxta præmissa etiam concorditer honesta remissio concessa fuit.

FERRARIEN.

COMPUTORVM

PRO

FRANCISCO CIRO

CUM

CAMERA APOSTOLICA.

Casus discussus in Congregatione computorum, & solutus per benevolam compositionem.

De Defalco competente conductori ex impedimentis provenientibus, partim ex casu, & partim ex culpa seu facto locatoris, quomodo in una & quomodo in altera impedimenti specie attendendum sit damnum, & respectivè facienda remissio.

SUMMARIUM

- 1 **F** Alti species seu casus controversia.
- 2 **T**raditur theorica generalis in hac materia de falchi juxta facti species applicanda, ex de actione contra locatorem ad interesse.
- 3 **C**onductor agit ad interesse totale etiam lucri amissi ob impedimentum culpa locatoris.

DISC. V.

Conduxit de anno 1641. Franciscus Cirus à Camera ad novennium pro annua pensione scutorum 1300. unam ex vallibus Comaclensibus aliàs Clomacensibus nuncupatam Volana, cum ea conventionione inter alias, quod Camera conductori dare tenetur duas postas in superioribus vallibus existentes; Et quia dicta vallis, utpotè mari magis proxima erat ferè devastata; & piscationi incongrua, conductor cum ejus industria & notabili sumptu eam reduxit ad culturam & congruam piscationem; Sed cum de anno 1645. flumen Padi irrupisset in valles, pro istarum conservatione, data opera devastata fuit dicta vallis, ut per eam aquis inundantibus daretur exitus in mare, ac deinde de anno sequenti eadem Camera dictam valem univit locatoni universalis omnium aliarum vallium Comaclensibus aliàs facta, dictumque conductorem jure suo per aliud quadriennium dura-

turo privavit; Cum igitur in redditionem computorum pro pensionibus pecuniarum, ex prædictis aliisque causis multis defalchi, ac expensarum, & interesse partitas dictus Cirus ad sui exonerationem posuisset, Camerales verò defalcum à conductore petitum, stante quod nullum concurrebat pactum, regulare vellent cum rigorosis & generalibus terminis deductis ex cap. potuit, & cap. propter sterilitatem extra locati & l. licet Cod. eodem cum ibi notatis, ex eo præsertim, quod constare deberet de damno intolerabili ultra dimidium juxta opinionem in curia receptam ex decisione Coccini 422.

Hinc assumpta disputatione in Congregatione computorum, pro conductore scribens, stante paritarum diversa natura seu qualitate, theoreticam generalem, cum sensu etiam veritatis, præmittendam, ut deinde illius applicatio singulis partitis discrete & pro earum qualitate fieri posset; Ideoque dicebam in proposita materia hanc esse veram & receptam distinctionem pluries ac plenius occasione appaltuum de vestigalibus & juribus Principis deductam sub tit. de Regalibus, ubi hæc materia remissionis pensionis fere radicitus examinatur, constituendo plures casus; Quorum primus est ubi fructuonis impedimentum provenit à casu mere fortuito, & tunc distinctio est, an damnum sit in substantia, vel in fructibus, ut primo casu non requiratur qualitas intolerabilitatis, sed illud tale quale sit conductori refici debeat in pensionis remissione, non autem in alterius damni refectione, id est quod locator abstineat ab exactione pensionis pro rata rei defecta, perinde ac si tanquam ex deficiente subiecto contractus pro ea parte evanisset; In secundo autem casu intrant dicti termini generales damni intolerabilis continentis læsionem, quæ juxta opinionem magis communem & receptam inter privatos esse debet ultra dimidium juxta dictam dec. 422. Coccini, sed cum sufficit in sexta, ut sub tit. de Regal. disc. 65. & in alijs ibidem.

Alter casus est ubi damnum provenit facto tertij, & tunc plures intrant distinctiones, ea præsertim, de qua apud Soccin. in magistralsi cons. 156. lib. 2. An scilicet locator impedimento consulere possit nec ne; Si enim non potest, computatur inter casus, proindeque intrat distinctio in præcedenti specie tradita; Si verò potest & negligit, reputatur factum proprium & culposum, ita ut cadat sub tertio casu sequenti impedimenti resultantis ex facto ipsius locatoris, eorumque ministrorum, ex quo, sive damnum sit in substantia, sive in fructibus, intrat resectio totalis damni, & quanti conductoris interest impedimentum non adfuisse, sive patientiam præstitam esse, etiam illud interesse, quod consistat in amissione lucri per conductorem verisimiliter faciendi, juxta dec. 285. post Pasiscum de Salviano, & latius actum habetur dicto tit. de Regalibus, præsertim in alia Ferrarien. defalchi disc. 159 in alijs ibidem pluries.

Applicando igitur ad casum, quatenus pertinebat ad partitam non traditionis duarum postarum in contractu ab initio deductarum, quas Camera nunquam tradidit, cadebat tertius casus seu ultima species distinctionis super refectione totalis interesse etiam ratione lucri amissi, atque in effectu non intrabant termini defalchi seu remissionis pensionis, sed alij damnorum & interesse ob non implementum; Et e converso altera partita damni passi ex irruptione aquarum Padi antequam ad

dotalem

DE LOCAT. ET CONDVCT. DISC. V.

dotalem dictæ vallis rupturam voluntariam deveniretur, cadebat sub prima specie casus concernentis impedimentum potius in fructu quam in substantia utpote temporaneum, itaut eo cessato remaneret causa fructuum productiva, in qua rei substantia consistere dicitur.

Major igitur ac tota disputandi occasio consistebat in refectione damni ex tempore quo de ordine Camera dicta vallis devastata fuit usque ad finem locationis, cum duplex factum voluntarium locatoris concurreret; Vnum nempe in dicta devastatione, per quam rei substantia deficere dicebatur; Et alterum in unione ejusdem vallis locationis universali aliarum, pro quo tempore non negabant Camerales omnimodam remissionem pensionis, tanquam ex contractu totaliter resoluta, impugnabant petitionem damnorum & interesse etiam ratione lucri.

In hoc autem, licet tanquam conductoris Advocatus dicerem illius intentionem esse fundatam in dicti interesse petitione, dum impedimentum proveniebat à facto ipsius locatoris juxta receptam theoricam *Barr.* de qua *Socin. dist. conf. 156. Rota dicta dec. 285. post Pacif. de Salviano, & latius dicti tit. de Regalibus*; Nihilominus ad veritatem reflectendo, satis dubitabam de predicta theorica quamvis verissima applicatione ad factum, quia licet devastatio & successivè unio sequuta sint de ordine Camera, & sic ex facto locatoris; Attamen non erat illud factum voluntarium, quod culposum dici posset, utpote proveniens à justa causa & necessitate consulendi maximo damno, quod ex dictarum aquarum irruptione omnibus vallibus resultabat, itaut inter casus potius referri deberet eodem modo, quo dicto *tit. de Regalibus pluries, præsertim vero in dicta alia Ferrarisen. disc. 159.* dictum est referendum esse illud impedimentum, quod ex ejusdem Principis locatoris, seu ejus officialium facto & ordinatione provenit ratione pestis, vel belli, vel confimilis cause publicæ ad ita providendum urgentis; Ideoque conductori consului, ut totum id, quod pro dictis ultimis annis impeditis, in quibus nullum pensionis debitum sibi adscribebatur obtinere posset, tale quale esset, quamvis modicum libenter acceptaret, ac ita sequutum fuit, quæ in præsentem ita summam, & compendiosè adnotantur, utpotè plenius examinata in alijs gravioribus causis, de quibus *dist. tit. de Regalibus, præsertim dicta alia Ferrarisen.* ubi videri potest.

PER VSINA

REMISSIONIS PENSIONIS

PRO

APPALTATORIBVS GABELLÆ
MACINATVS PERVSII

CUM

EADEM CIVITATE.

Causa disputata in Congregatione levaminum, incerta est resolutio, sed creditur sopitus per concordiam.

An in locationibus seu Appaltibus bonorum & jurium Communitatum Status Ecclesiastici, conductores petere possint defalcum, quamvis illius requisita concurrerent, stante Bulla *Clementis VIII.* nuncupata *Boni Regiminis*, quæ id prohibet.

Et de aliquibus alijs punctis eandem materiam remissionis pensionis concernentibus.

SUMMARIUM.

- 1 **C**ausa controversa.
- 2 De Constitutione Apostolica prohibente defalcum Appaltatoribus bonorum Communitatū.
- 3 Cessat accedente pacto.
- 4 Facilius Princeps tollit privilegia competentia ex provisione legis, quam pacta & conventiones.
- 5 Quando dicatur deficere substantia rei.
- 6 Appaltus censetur factus juxta solium, quod declaratur.
- 7 Ad hoc ut competat defalcum, intimandum est locatori impedimentum.
- 8 Quomodo hac interpellatio facienda sit.
- 9 Quando impedimentum suffragetur impedito.
- 10 An subconditor prætereundere possit defalcum à conductore, si hic non habet à locatore.

DISC. VI.

CUM in Appaltu gebellæ macinatus Perusij, inter cætera capitula, illud præsertim contineretur, quod nolentibus ecclesiasticis concurrere cum laicis ad solutionem solidorum 48. pro quolibet rubro, ac in observando id, quod præcedenti triennio servatum fuerat, deberent Appaltatores ecclesiasticos prædictos relinquendo in eorum libertate, solum exigere id, quod antè concordiam præcedenti triennio servatâ solvere solebant, quodque tali casu Civitas locatrix deberet Appaltatoribus bonificare ratam pensionis huic deficienti proportionatam; Nolentibus ecclesiasticis in dicta concordia perseverare, itaut factus esset casus pacti atq; petentibus Appaltatoribus proportionatū defalcū pensionis; Opponebatur ex parte Civitatis de Constitutione decima *Clem. VIII.* nuncupata *Boni Regiminis*, per quam expressè disponitur in locationibus per Communitates faciendis semper adijci debere pactum, ut ex quocumque casu fortuito sterilitatis vel simili, defalcum prætendi non valeat, quodque si hoc forsan omisum fuerit tacitè inesse, & subintelligi deberet.

Verùm pro Appaltatoribus scribens dicebam, hujusmodi Constitutionem rectè operativam esse pro tollenda illa pensionis remissione, quæ alias ex sola juris dispositione competeret juxta terminos *rextus in cap. potuit & cap. propter sterilitatem ex-eralocati cum ibi notatis, & in l. licet Cod. eodem*, perinde ac si illis renunciatum esset, seu dicta juris dispositio non vigeret; Non inde tamen resultare annulationem contrariæ conventionis, quam Bulla non annullat, & quæ dicitur pars contractus, sine qua conductor alias non extraxisset, facilius enim Princeps tollit beneficia & provisiones refundentes à jure, quam illas ex pacto & propria conventionione, ad notat. *per civilistas in l. assiduis Cod. qui potior. in pign. habeantur & S. fuerat Instit. de actionibus*, & melius per *Canonistas in 4 cap.*